

ति वर्धयतीत्यर्थः । यद्वा अपां रेतोसि कारणानि जिन्वति पुष्पाति । आहुतिपरि-
णामेन वृष्टिं जनयतीत्यर्थः । ते वा एते आहुती उत्क्रामत इत्यादिश्रुतेः । कि-
म्भूतोऽग्निः । दिवो मूर्धा द्युलोकस्य शिरःसमानः । यथा शिरः शरीरस्योपरि
वर्तते तथायमग्निरहनि स्वतेजसा आदित्ये प्रविष्टत्वाददित्यत्रपेण द्युलोकस्योपरि
वर्तते । तथा ककुत् । ककुब्धो गोपृष्ठोन्नतावयववाची तद्वदादित्यत्रपेण सर्वोप-
रिस्थत्वात्ककुत्सदृशः । यद्वा ककुदमिति महन्नाम [निघ० ३.३ (2.)] तस्यान्तलोप
आर्षः । महत् जगत्कारणमित्यर्थः । तथा पृथिव्याः पतिः पालकः । दारुपाकप्र-
काशैर्भूलोकस्थानामुपकारकत्वात् ॥ १२ ॥

उ॒मा वा॒मिन्द्रा॒ग्नीऽआ॒हु॒व॒ध्याऽउ॒मा रा॒ध॒सः स॒ह मा॒द॒य॒धै ।

उ॒मा दा॒तारो॒वि॒षा॒ र॒यी॒णामु॒मा वा॒ज॒स्य सा॒तये॑ ङु॒वे वा॒म् ॥ १३ ॥

भरद्वाजदृष्टा ऐन्द्राग्नीत्रिष्टुप् द्यूना । इन्द्रशब्देनात्राहुवनीयः । तस्य यज्ञसा-
धकत्वत्रैश्वर्ययुक्तत्वात् । अग्निशब्देन गार्हपत्यः । अग्रे नीयत इत्यग्निरिति यास्क-
व्युत्पत्तेः । स हि प्रथममाधीयते । हे इन्द्राग्नी वां युवामुमा आहुवधै आह्वातु-
मिहामीति शेषः । ह्वयतेस्तुमर्थे कथ्यैप्रत्ययः । किं च राधसः धनाद्विर्लक्षणात्
सह मादयधै युगपदेककर्मणि उभौ युवां मादयितुं हर्षयितुं वा इहामीति शेषः ।
मदी हर्षे मद तृप्ताविति धातोर्वा णिजत्वात्तुमर्थे शथ्यैप्रत्ययः । गुणः । यत उभौ
युवामिषामन्नानां रयीणां धनानां दातारौ अत उभौ वां युवां वाजस्यान्नस्य सातये
दानाय ङुवे आह्वयामि ॥ उमा उभशब्दस्य विभक्तेराकारः ॥ सातये षणु दाने अस्य
धातोवृत्तियूतीति [पा० ३.३.१७.] क्तिन्नन्तो (3.) निपातः ॥ ङुवे बहुलं हन्द्सी-
ति [पा० ६.१.३४.] ह्वयतेः शपि सम्प्रसारणे उवङ् ॥ १३ ॥

अ॒यं ते॒ योनि॑र्ऋ॒त्वियो॒ यतो॑ ज्ञा॒तोऽअ॒रोच॑थाः ।

तं ज्ञा॒नन्न॑ग्र॒ऽआ॒रो॒ह्या॒ नो॒ वर्ध॑या रु॒यिम् ॥ १४ ॥

तिस्र अग्नेय्यः । आद्यानुष्टुप् देवश्रवोदेववातदृष्टा । हे अग्ने आहुवनीय ते
तवायं गार्हपत्यो योनिः उत्पत्तिस्थानम् । किम्भूतः ऋत्वियः । उत्पादनयोग्यः
काल ऋतुरुच्यते । ऋतुः प्राप्तोऽस्येति ऋत्वियः । हन्द्सि घसिति [पा० ५.१.१०६.]